

**ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ
В ХЕРСОНСЬКІЙ ОБЛАСТІ
СЛІДЧЕ УПРАВЛІННЯ**

73014, м. Херсон, вул. Лютеранська, 4

**ПОВІДОМЛЕННЯ
про підозру у вчиненні кримінального правопорушення**

місто Миколаїв

«04» липня 2023 року

Старший слідчий в ОВС відділу розслідування злочинів учинених в умовах збройного конфлікту СУ ГУНП в Херсонській області Іван Удовенко, розглянувши матеріали кримінального провадження № 12022230000005312 від 04.11.2022 за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. 438 КК України, та встановивши наявність достатніх доказів для підозри особи у вчиненні кримінального правопорушення, керуючись ст.ст. 36, 40, 42, 276, 277, 278 КПК України,

ПОВІДОМИВ:

Соболеву Євгену Олександровичу, 25.07.1985 р.н.,
уродженцю міста Нова Каховка Херсонської області,
українцю, громадянину України, одруженому,
начальнику ДУ «Північної виправної колонії (№90)»,
який зареєстрований за адресою: вул. Горького, 13,
кв. 76, м. Нова Каховка, Херсонської області, раніше
не судимому,

про те, що він підозрюється у тому, що діючи за попередньою змовою групою осіб, віддав наказ про вчинення інших порушень законів та звичаїв війни, що передбачені міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, тобто у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. 438 КК України.

**Фактичні обставини кримінального правопорушення,
передбаченого ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. 438 КК України**

З 19 лютого 2014 року представниками Російської Федерації (далі – РФ) розпочато збройне вторгнення збройних сил РФ (далі – ЗС РФ), приховане

твердженням керівників РФ про переміщення військових підрозділів в рамках звичайної ротації сил Чорноморського флоту, які у взаємодії з військовослужбовцями Чорноморського флоту РФ та іншими підрозділами ЗС РФ здійснили блокування й захоплення адміністративних будівель і ключових об'єктів військової та цивільної інфраструктури України, забезпечивши військову окупацію території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя. 18 березня 2014 року РФ оголосила про офіційне включення Криму до її території.

Одночасно із цим протягом березня та на початку квітня 2014 року, під безпосереднім керівництвом та контролем представників влади та ЗС РФ, представники іррегулярних незаконних збройних формувань, озброєних банд і груп найманців, створених, підпорядкованих, керованих та фінансованих Російською Федерацією, взяли під контроль будівлі, в яких знаходилися органи місцевої влади та місцеві органи виконавчої влади України, військові об'єкти України в окремих районах Донецької та Луганської областей України. 7 квітня 2014 року в м. Донецьку створено терористичну організацію «Донецька народна республіка» (далі за текстом – «ДНР»), а 27 квітня 2014 року в м. Луганську – терористичну організацію «Луганська народна республіка» (далі за текстом – «ЛНР»), у складі яких утворені незаконні збройні формування, які функціонують і по теперішній час.

Внаслідок військових дій у період з травня по серпень 2015 року сили оборони України звільнили частину раніше окупованих територій Донецької та Луганської областей.

Датою початку тимчасової окупації Російською Федерацією окремих територій України є 19 лютого 2014 року. Автономна Республіка Крим та місто Севастополь є тимчасово окупованими Російською Федерацією з 20 лютого 2014 року. Окремі території України, що входять до складу Донецької та Луганської областей, є окупованими Російською Федерацією (у тому числі окупаційною адміністрацією Російської Федерації) з 07 квітня 2014 року відповідно до ч. 2 ст. 1 Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» від 15.04.2014 № 1207-VII.

Надалі, 24 лютого 2022 року президент РФ оголосив початок так званої «спеціальної військової операції». Після цього близько четвертої години ранку того ж дня ЗС РФ, інші збройні формування РФ та підконтрольні їм угруповання іррегулярних незаконних збройних формувань розпочали широкомасштабне військове вторгнення на територію України, увійшовши з боку РФ, Білорусі та тимчасово окупованої території України, що супроводжувалось завданням ракетно-артилерійських ударів та бомбардувань авіацією об'єктів по всій території України.

24.02.2022 Указом Президента України №64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» у зв'язку з військовою агресією РФ проти України, на підставі пропозиції Ради національної безпеки і оборони України, відповідно до пункту 20 частини першої статті 106 Конституції України,

Закону України «Про правовий режим воєнного стану» постановлено введення в Україні воєнного стану із 05 години 30 хвилин 24 лютого 2022 року строком на 30 діб, який у подальшому неодноразово продовжувався та діє на теперішній час.

З того моменту сили оборони України здійснюють збройну відсіч вздовж всієї лінії фронту.

Факт широкомасштабного збройного вторгнення на територію України 24.02.2022 не приховувався владою РФ, а також встановлений рішеннями міжнародних організацій, зокрема резолюцією Генеральної асамблеї ООН ES-11/1 від 02.03.2022 «Про агресію проти України», п.п. 1, 3 Висновку 300(2022) Парламентської Асамблеї Ради Європи «Наслідки агресії Російської Федерації проти України», п.п. 17, 18 наказу від 16.03.2022 за клопотанням про вжиття тимчасових заходів у справі «Звинувачення в геноциді відповідно до Конвенції про запобігання злочину геноциду та покарання за нього» (Україна проти РФ) та ін.)».

Відповідно до ст. 2 спільної для Женевських конвенцій про захист жертв війни 1949 р. ці конвенції, як і інші акти законів і звичаїв війни (міжнародного гуманітарного права), застосовуються до всіх випадків оголошеної війни чи будь-якого іншого збройного конфлікту, що може виникнути між двома чи більше Високими Договірними Сторонами, навіть якщо одна з них не визнає стану війни, у тому числі до всіх випадків часткової або цілковитої окупації Високої Договірної Сторони, навіть якщо ця окупація не натрапляє на жодний збройний спротив.

Таким чином, з 19 лютого 2014 року до цього часу триває міжнародний збройний конфлікт, викликаний збройною агресією Російської Федерації проти України, окупацією частини території України, що вказує на поширення дії на території України законів та звичаїв війни (норм міжнародного гуманітарного права).

У результаті вищезазначених подій майже вся територія Херсонської області, включаючи місто Херсон, з березня 2022 року знаходилась під окупацією Збройних сил РФ. Починаючи з липня місяця до 11 листопада 2022 року Збройними силами України звільнено (деокуповано) частину території Херсонської області, яка знаходиться на правобережжі річки Дніпро, у тому числі місто Херсон.

Відповідно до вимог ч.ч. 1, 2 ст. 2 Женевської Конвенції про захист цивільного населення під час війни від 12 серпня 1949 року (далі Конвенція), ратифікованої Указом Президії Верховної Ради Української РСР «Про ратифікацію Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року про захист жертв війни» від 03 липня 1954 року, ця Конвенція застосовується до всіх випадків оголошеної війни чи будь-якого іншого збройного конфлікту, що може виникнути між двома чи більше Високими Договірними Сторонами, навіть якщо одна з них не визнає стану війни. Конвенція також застосовується до всіх випадків часткової або цілковитої окупації Високої Договірної Сторони, навіть якщо ця окупація не натрапляє на жодний збройний спротив.

Згідно із ст. 3 Конвенції з особами, які не беруть активної участі в бойових діях, у тому числі з особами зі складу збройних сил, що склали зброю, а також із тими, хто *hors de combat* («той, що вийшов з ладу» на французькій мові) унаслідок хвороби, поранення, затримання чи з будь-якої іншої причини, поведатся гуманно, без будь-якої ворожої дискримінації, причиною якої слугують раса, колір шкіри, релігія чи вірування, стать, походження чи майновий стан чи будь-які інші подібні критерії.

Із цією метою є забороненими й залишатимуться забороненими будь-коли та будь-де такі діяння стосовно зазначених вище осіб:

а) насилля над життям й особистістю, зокрема всі види вбивств, завдання каліцтва, жорстоке поводження й тортури;

б) захоплення заручників;

с) наруга над людською гідністю, зокрема образливе та принизливе поводження;

д) засудження та застосування покарання без попереднього судового рішення, винесеного судом, який створено належним чином і який надає судові гарантії, визнані цивілізованими народами як необхідні.

Відповідно до ч. 1 ст. 4 зазначеної Конвенції особами, що перебувають під захистом цієї Конвенції, є ті, хто в будь-який момент та за будь-яких обставин опиняються, у разі конфлікту чи окупації, під владою сторони конфлікту або окупаційної держави, громадянами яких вони не є.

Згідно із вимогами ч.ч. 1, 2, 3 ст. 6 зазначеної Конвенції вона повинна застосовуватися з самого початку будь-якого конфлікту або окупації, зазначених у етапі 2-й цієї Конвенції. На території сторін конфлікту застосування Конвенції припиняється після загального припинення бойових дій. На окупованій території застосування цієї Конвенції припиняється через рік після загального припинення бойових дій.

Відповідно до ст. 33 вказаної Конвенції жодну особу, що перебуває під захистом, не може бути покарано за правопорушення, якого вона не вчинила особисто. Колективні покарання, так само як і будь-які залякування чи терор, забороняються. Репресалії стосовно осіб, які перебувають під захистом, та їхнього майна забороняються.

Згідно із вимогами ст. 49 Конвенції забороняється, незалежно від мотивів, здійснювати примусове індивідуальне чи масове переселення або депортацію осіб, що перебувають під захистом, з окупованої території на територію окупаційної держави або на територію будь-якої іншої держави, незалежно окупована вона чи ні.

Відповідно до ст. 146 Конвенції Високі Договірні Сторони зобов'язуються надати чинності будь-якому закону, необхідному для надання дієвих карних санкцій для осіб, які вчиняють, або наказують іншим учинити будь-яке серйозне порушення цієї Конвенції, визначеного в цій статті.

Кожна Висока Договірна Сторона зобов'язується розшукати осіб, яких обвинувачено у вчиненні або наказі вчинити такі серйозні порушення і представляють таких осіб, незалежно від їхнього громадянства.

Згідно із вимогами ст. 147 Конвенції серйозні порушення, про які йдеться в попередній статті, становлять такі порушення, що охоплюють такі дії, якщо їх здійснено проти осіб або власності, які перебувають під захистом цієї Конвенції: умисне вбивство, тортури або нелюдяне поводження, зокрема біологічні експерименти, які умисно спричинять великі страждання чи серйозні травми тілу чи здоров'ю, нелегальна депортація чи переведення або нелегальне ув'язнення особи, що перебуває під захистом, примушення особи, що перебуває під захистом, служити в збройних силах ворожої держави, або умисне відбирання в особи, що перебуває під захистом, прав на справедливий і офіційний судовий процес, рекомендований цією Конвенцією, захоплення полонених і широкомасштабне руйнування і привласнення власності, не виправдане воєнною необхідністю, і здійснюване незаконним чином і безцільно.

Статтею 6 Закону України «Про правонаступництво України» від 12 вересня 1991 року Україна підтверджує свої зобов'язання за міжнародними договорами, укладеними Українською РСР до проголошення незалежності України.

Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I), від 08 червня 1977 року. (Протокол ратифіковано із заявою Указом Президії Верховної Ради УРСР N 7960-XI (7960-11) від 18.08.1989) (далі - Протокол I).

Відповідно до вимог ч.ч. 2, 4 ст. 85 Протоколу I дії, що характеризуються у вищенаведеній Конвенції як серйозні порушення, є серйозними порушеннями цього Протоколу, якщо вони вчиняються проти осіб, які перебувають під владою супротивної сторони й користуються захистом статей 44, 45 і 73 цього Протоколу, або проти поранених, хворих та осіб, що потерпіли корабельну аварію, які належать до супротивної сторони й користуються захистом цього Протоколу, або проти медичного чи духовного персоналу, медичних формувань чи санітарно-транспортних засобів, що перебувають під контролем супротивної сторони й користуються захистом цього Протоколу.

На доповнення до серйозних порушень, зазначених у попередніх пунктах цієї статті та в Конвенції, розглядаються як серйозні порушення цього Протоколу такі дії, коли вони здійснюються навмисне й на порушення Конвенцій або цього Протоколу:

а) переміщення окупуючою державою частини її власного цивільного населення на окуповану нею територію або депортація чи переміщення всього або частини населення окупованої території у межах цієї території чи за її межі на порушення статті 49 Четвертої конвенції.

Досудовим розслідуванням встановлено, що Соболев Євген Олександрович, будучи призначеним окупаційною владою начальником «управління служби виконання покарань по Херсонській області» за

попередньою змовою з невстановленими особами керівного складу органів виконавчої влади, силових структур та ЗС РФ, у невстановлені дату та час, у жовтні 2022 року віддав наказ про вчинення інших порушень законів та звичаїв війни, які виразилися в депортації та переміщенні без згоди та із застосуванням примусу, у період з 20.10.2022 по 07.11.2022, більше 1700 осіб, які за вироками судів були засуджені та відбували покарання в установах відбування покарань Херсонської області, до аналогічних установ Російської Федерації та тимчасово окупованих територій України, чим порушив вимоги ст.ст. 49, 146, 147 Женевської Конвенції про захист цивільного населення під час війни та ст. 8(4)(а) Додаткового протоколу до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I), тобто вчинив воєнний злочин.

Так, відповідно до наказу Міністра юстиції України № 921/5 від 12.03.2020 на території Херсонської області знаходяться: державна установа «Херсонський слідчий ізолятор» за адресою: вул. Перекопська, 10, м. Херсон; державна установа «Північна виправна колонія (№90)» за адресою: вул. Некрасова, 234, Друге Північне селище, м. Херсон; державна установа «Дар'ївська виправна колонія (№10)» за адресою: с. Дар'ївка Херсонського району; державна установа «Голопристанська виправна колонія (№7)» за адресою: вул. Набережна, 1Б, с. Стара Збур'ївка, Бехтерської сільської громади, Скадовського району, Херсонської області, що належать до сфери управління Державної кримінально-виконавчої служби України.

Військовослужбовцями РФ після окупації Херсонської області були захоплені вказані установи виконання покарань: 25.04.2022 – ДУ «Дар'ївська виправна колонія (№10)», 12.05.2022 - ДУ «Херсонський слідчий ізолятор», 14.05.2022 – ДУ «Голопристанська виправна колонія (№7)», 01.06.2022 – ДУ «Північна виправна колонія (№90)».

На час окупації в установах виконання покарань Херсонської області на підставі рішень українських судів перебувала така кількість осіб: ДУ «Північна виправна колонія (№ 90)» - 858; ДУ «Дар'ївська виправна колонія (№ 10)» - 242; ДУ «Голопристанська виправна колонія (№ 7)» – 737; ДУ «Херсонський слідчий ізолятор» - 321.

07.05.2022 окупаційною адміністрацією РФ, а саме наказом військового коменданта Херсонської області, на тимчасово окупованій території Херсонської області створено «Управління служби виконання покарань по Херсонській області» (російською мовою – «Управление службы исполнения наказаний по Херсонской области»), на яке покладено виконання аналогічних завдань, визначених для Державної кримінально-виконавчої служби України, однак які реалізовувалися в інтересах окупаційної адміністрації РФ у сфері виконання кримінальних покарань.

Вищенаведеним наказом призначено начальником Управління служби виконання покарань по Херсонській області громадянина України Соболева Євгена Олександровича, 25.07.1985 року народження, який обіймав посаду

начальника ДУ «Північна виправна колонія (№ 90)».

Після цього вказані установи виконання покарань Херсонської області були підпорядковані «Управлінню служби виконання покарань по Херсонській області».

Упродовж липня – вересня 2022 року за наказом Соболева Є.О. його підлеглими були примусово перевезені до ДУ «Північна виправна колонія (№ 90)» засуджені за вироками судів особи, які відбували покарання у державних установах «Дар'ївська виправна колонія (№ 10)» та «Снігурівська виправна колонія (№ 5)», що розташована за адресою: вул. Суворова, 1, сел. Центральне, Шевченківської селищної громади, Миколаївського району, Миколаївської області, та була захоплена військовослужбовцями ЗС РФ 04.03.2022. В останній на час її захоплення відбувалося покарання 97 осіб.

У жовтні 2022 року у невстановлені дату та час, але не пізніше 20.10.2023 у невстановлених осіб керівного складу органів виконавчої влади, силових структур та ЗС РФ і начальника «управління служби виконання покарань по Херсонській області» Соболева Є.О. виник умисел на депортацію ув'язнених з місць виконання покарань Херсонської області, а саме на їх примусове переміщення на територію Росії та тимчасово окуповані території України.

Після цього для реалізації злочинного умислу до Херсонської області з Управління федеральної служби виконання покарань (далі УФСВП) Росії по Республіці Крим та м. Севастополю було направлено 5 «спеціальних автомобілів» для перевезення підозрюваних і обвинувачених.

У подальшому, у жовтні 2022 року, точна дата та час досудовим розслідуванням не встановлені, на виконання злочинного умислу начальник «управління служби виконання покарань по Херсонській області» Соболев Є.О. за попередньою змовою з невстановленими особами керівного складу органів виконавчої влади, силових структур та ЗС РФ у порушення вимог міжнародного гуманітарного права віддав наказ на депортацію, а саме примусове переміщення засуджених, які відбували покарання в установах відбування покарання Херсонської області за вироками судів, до аналогічних установ РФ та тимчасово окупованих територій України (далі - ТОТ України).

У період з 20.10.2022 по 07.11.2022 за наказом Соболева Є.О. його підлеглі, а саме призначені ним службові особи установ відбування покарань в Херсонській області, разом з працівниками УФСВП Росії по Республіці Крим та м. Севастополю на п'яти «спеціальних автомобілях» для перевезення підозрюваних і обвинувачених з надписами ФСВП Росії (на російській мові - «ФСИН России») примусово перемістили засуджених з ДУ «Північна виправна колонія (№ 90)» (вул. Некрасова, 234, Друге Північне селище, м. Херсон) та ДУ «Херсонський слідчий ізолятор» (вул. Перекопська, 10, м. Херсон) спочатку до ДУ «Голопристанська виправна колонія (№ 7)» (вул. Набережна, 1Б, с. Стара Збур'ївка, Бехтерської селищної громади, Скадовського району, Херсонської області), а звідти - разом із засудженими, які відбували покарання у ДУ «Голопристанська виправна колонія (№ 7)»,

через ТОТ України – АР Крим їх було депортовано та переміщено без їх згоди та із застосуванням примусу до установ виконання покарання Російської Федерації та ТОТ України відповідно.

Усього було депортовано та переміщено без їх згоди та із застосуванням примусу більше 1700 осіб, засуджених за вироками судів України, зокрема: Ярмаша О.Г. депортовано до Федеральної казенної лікувально – профілактичної установи «Міжобласна туберкульозна лікарня № 19» ГУФСВП Росії по Ростовській області, яка розташована за адресою: вул. Тонельна, 4а, м. Ростов-на-Дону, Житаренка М.М., Андрійчука С.Ю., Бондаренка В.О., Воробйова В.П., Роля М.А., Доценка Д.Л., Василенка О.А., Коновенка Ю.М. депортовано до Федеральної казенної установи «Виправна колонія № 2» УФСВП Росії по Краснодарському краю, яка розташована за адресою: вул. Мостова, 1, сел. Двубратське, Усть-Лабинський район, Краснодарського краю, Гульцяєва М.О., Степанова О.Є., Мартинюка К.В., Коваленка В.О., Алексеева Р.Є. депортовано до Федеральної казенної установи «Лікувально виправна установа № 20» ГУФСВП Росії по Ростовській області, яка розташована за адресою: вул. Відкрита, 2Б, м. Шахти, Ростовської області, Степанюка С.М., Кручка Р.Р., Шпетька Ю.М., Моїсєєва Г.В., Березюка О.І., Штепу Ю.В. депортовано до Федеральної казенної установи «Виправна колонія № 19» УФСВП Росії по Волгоградській області, яка розташована за адресою: вул. Орджонікідзе, 99, м. Суровікіно, Волгоградської області, Віщак Б.В., Докана В.В., Меньшикова В.М., Герасимова О.М., Зарубіна О.О., Саліванова В.М., Новосьолова С.О., Мигалья Д.М., Петрова О.О., Баранова Є.І., Білохвоста С.С. депортовано до Федеральної казенної установи «Виправна колонія № 14» УФСВП Росії по Краснодарському краю, яка розташована за адресою: вул. Калініна 58, м. Краснодар, Бобелева О.А., Запорожця О.В., Нікітіна Д.С. депортовано до Федеральної казенної установи «Виправна колонія № 26» УФСВП Росії по Волгоградській області, яка розташована за адресою: вул. Орджонікідзе, 99, м. Волгоград, Лапшичева В.Ю., Богданова С.В., Ярмаша В.В. депортовано до Федеральної казенної установи «Виправна колонія № 5» УФСВП Росії по Краснодарському краю, яка розташована за адресою: вул. Радянська 175, м. Апшеронськ, Краснодарського краю, Сушка Р.Ю., Чінчоя О.М., Ігранова О.Ю., Матея Д.А. депортовано до Федеральної казенної установи «Виправна колонія № 11» УФСВП Росії по Краснодарському краю, яка розташована за адресою: вул. Азовська, 4, сел. Ахтарське, Приморсько-Ахтарський район, Краснодарського краю, Савчина С.Е. депортовано до Федеральної казенної установи «Виправна колонія № 23» УФСВП Росії по Волгоградській області, яка розташована за адресою: вул. Гора Східна, 151, м. Урюпинськ, Волгоградської області, Гуляницького О.В., Малишка І.І. депортовано до Центру тимчасового тримання громадян відділу Міністерства внутрішніх справ Росії, який розташований за адресою: вул. Краснополянська 17, м. Волгоград, Кузьменка Р.Є., Поповіча В.П. переміщено до Федеральної казенної установи

«Виправна колонія № 2» УФСВП Росії по Республіці Крим та м. Севастополю, яка розташована за адресою: вул. Індустріальне шосе, 17, м. Керчь, АР Крим, ТОТ України.

На теперішній час місця тримання інших примусово переміщених та депортованих засуджених досудовим розслідуванням не встановлені.

Отже, Соболев Є.О. за попередньою змовою з невстановленими особами керівного складу органів виконавчої влади, силових структур та ЗС РФ віддав наказ про вчинення інших порушень законів та звичаїв війни, які полягали у депортації та переміщенні без згоди та із застосуванням примусу осіб, що перебувають під захистом, з Херсонської області до Російської Федерації та до тимчасово окупованої нею території України, чим порушив вимоги ст.ст. 49, 146, 147 Конвенції про захист цивільного населення під час війни від 12 серпня 1949 року, та ст. 85(4)(а) Протоколу I.

Таким чином, Соболев Євген Олександрович, 25.07.1985 року народження, підозрюється у тому, що діючи за попередньою змовою групою осіб, віддав наказ про вчинення інших порушень законів та звичаїв війни, що передбачені міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, тобто у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. 438 КК України.

Слідчий у кримінальному провадженні –
старший слідчий в ОВС відділу розслідування
злочинів учинених в умовах збройного конфлікту
СУ ГУНП в Херсонській області

Іван УДОВЕНКО

ПОГОДЖЕНО

Старший групи прокурорів
у кримінальному провадженні,
прокурор відділу Херсонської
обласної прокуратури

Павло МОШКОВСЬКИЙ

«04» липня 2023 року